Calcantita a la *corta* "San Valentín", Sierra de Cartagena, Múrcia

Ginés López García
Sociedad Murciana de Mineralogía (SMM)
La Unión, Múrcia, Espanya
launion76@hotmail.com

RESUM
En aquest article se cita un nou mineral secundari de coure per primera vegada a la *corta* "San Valentín": la calcantita, que ha estat identificada mitjançant anàlisi per difracció de raigs X. Aquest mineral s'ha trobat esporàdicament a la Sierra de Cartagena en mines de pirites. No és una espècie freqüent pel fet que les pirites de la Sierra de Cartagena contenen poc coure. No obstant això, els exemplars trobats a la *corta* "San Valentín" apareixen ben cristal·litzats i revesteixen interès col·leccionístic i mineralògic. També apareix associada a ella la caolinita, també identificada en la mateixa anàlisi.

PARAULES CLAU
coure, pirita, La Unión, calcantita, caolinita, Sierra de Cartagena, vidriol.

ABSTRACT
In this article, a new secondary copper mineral is cited for the first time in the "San Valentín" quarry: chalcanthite which has been identified by X-ray diffraction analysis. This mineral has been found occasionally in the Sierra de Cartagena in pyrite mines. It is not a frequent find because the pyrites of the Sierra de Cartagena contain little copper. However, the specimens found in the "San Valentín" mine are well crystallised and are of collector and mineralogical interest. It is also associated with kaolinite, also identified in the same analysis.

KEYWORDS
copper, pyrite, La Unión, chalcanthite, kaolinite, Sierra de Cartagena, vitriol.

López García, Ginés (2026): «Calcantita a la *corta* "San Valentín", Sierra de Cartagena, Múrcia». *Mineralogistes de Catalunya*, vol. 16, núm. 3 (2026-1), 99-106.

INTRODUCCIÓ

Referències històriques a aquest mineral a la Sierra de Cartagena

La calcantita no és freqüent a la Regió de Múrcia. Existeixen referències antigues de la presència d'aquesta espècie en algunes mines de la Sierra de Cartagena. L'any 1910 Salvador Calderón, a la seva obra *Minerales de España*, no cita la seva presència a la Sierra de Cartagena, encara que sí en una altra localització de la Regió de Múrcia, amb topònim antic a la zona de Mazarrón.

El 1927 Ricardo Guardiola, en el seu *Estudio Metalogénico de la Sierra de Cartagena,* cita la presència esporàdica de "sulfats solubles" en el següent paràgraf: «*... Estas calizas mineralizadas son frecuentemente dolomíticas, arcillosas o magnesianas, y se las distingue por sus oquedades o poros, por su textura amorfa y su coloración pardo rojiza amarillenta o gris, y algunas, como se suele ver en el Aguilón y la Fausilla, aparecen transformadas en yesos que forman masas de gran volumen, debidas a los sulfatos solubles originados por la oxidación de las piritas de hierro y cobre, que suelen venir con las galenas. De estos minerales existen manifestaciones en forma de manchas no explotables en muchos lugares de esta estribación de la sierra*». No cita directament la presència de sulfats de coure, però podem inferir la presència d'aquest mineral com a resultat de l'oxidació del coure present a la pirita de la Sierra. Per a conèixer més detalls de la mineria del coure a la Sierra de Cartagena és d'interès consultar l'article publicat en aquesta mateixa revista: *Un mineral esquiu a la Sierra de Cartagena: la linarita* $PbCu(SO_4)(OH)_2$. (López García, G. 2023).

La Sociedad Minero Metalúrgica Peñarroya España (SMMPE) va realitzar una recerca a les antigues labors d'interior que es trobaven en l'anomenat grup miner "Coto Azul" i mines adjacents, que es convertirien posteriorment en l'actual *corta* "San Valentín". En aquest estudi, realitzat en els anys 1960 i 1961, se cita la presència de calcopirita en el mantell de silicats de la Sierra de Cartagena. (Florant, J.P. 1960-61).

El 1990, en el llibre *Minerales de la Región de Murcia,*se cita la presència d'aquesta espècie a la *corta*